

Scientific Center of Innovative Research. Tallinn. Estonia. P.521-525.
<https://conf.scnchub.com/index.php/ICCM/ICCM-2023/author/submission/521>

3. Zhyhailo N., Sheviakov O., Burlakova I., Slavska Ya., Ostapenko I., Gerasimchuk O. The Psychology of survival and the Art of winning in War. Public administration and Law Review. Issue 1(13), 2023. P.62-76.

Інна Шинкаренко

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних
дисциплін та психології поліцейської
діяльності Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

УКРАЇНСЬКА МОВА В ГАЛУЗІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Мовна особистість знаходиться в центрі уваги багатьох вчених гуманітарної сфери, найчастіше розуміється як професіограма працівника в тій чи іншій галузі. Будь-який розвиток особистості пов'язаний і з розвитком її мовної особистості, і з розвитком її здібностей до розуміння. Діяльність, спрямована на покращення розуміння, є герменевтика. Герменевтика – загальна назва для багатьох діяльностей: існує герменевтика філологічна, педагогічна, природньонаукова, економічна, політична, історіографічна та інші. Історично (філогенетична – для історії роду і онтогенетична – для історії кожного індивіду) філологічна герменевтика посідає перше місце серед цих діяльностей: якби людина не володіла мовою, мовленням і не могла б через це розуміти мовних творів, вона не в змозі була б розуміти і всього іншого [5, с. 231].

Національна мова – універсальна система, форма існування національної душі народу. Мовна проблема в Україні ще й досі залишається актуальною. Мовну ситуацію у сучасному суспільстві визначає низка проблем, а саме: денационалізація, функціонування суржику. Впродовж тривалого часу українці спілкувалися мовою колонізаторів, зрадивши своїй «солов'їній». Натомість виникає суржик – неохайне, зневажливе ставлення до рідної, виплеканої сторіччями мови. Корені цього явища йдуть від національно-мовної політики минулого [3, с. 218].

Володіння українською мовою, мовою чистою, незасміченою жаргонізмами та суржиком, слід розглядати як один із основних критеріїв оцінки професійної придатності юристів та правоохоронців. Мова, слово, вчинок у професійній діяльності правників – це не просто передача інформації, це психологічний процес, який не може бути відірваним від висунутих критеріїв дотримання правових норм та норм моралі.

Мовлення – це форма існування мови як особистісного виду суспільної

діяльності. Воно полягає у конкретному використанні юристами мови для встановлення і підтримання необхідних контактів із населенням, клієнтами, колегами; висловлення думок, почуттів, настроїв. Недооцінка функцій мовлення призводить до негативних наслідків у спілкуванні.

Тому важливо навчити студентів та курсантів вільному, невимушеному володінню рідною мовою, здатності встановлювати сприятливий психологічний контакт, впливати на співрозмовника. Одним з аспектів є свідоме уникнення майбутніми юристами жаргонізмів, які, на жаль, засмічують мову фахівців-правоохоронців. Жаргон уже перестав бути діалектом певної соціальної групи, навпаки, як і суржик, він став скаліченою мовою повсякденного спілкування тих осіб, яким вплив «русні» не дає шансів позбутися кайданів російського менталітету «братерського народу». Не слід забувати, що жаргон пов'язаний з психічною і духовно-ментальною деструкцією особистості. Тому уникнення жаргонізмів, як хвороби суспільства, є першочерговою задачею у підготовці працівників юридичної галузі [1, с. 49].

Правовий професіоналізм відтворюється в умінні висловлювати думки професійно, із використанням професійних понять та термінів, професійних висловів та мовних зворотів. При цьому не слід забувати, що вимова повинна бути чіткою, небагатослівною, зрозумілою слухачу. Також однією з головних заporук успіху діяльності правника є етичність. Поліцейським і юристам слід пам'ятати, що один грубий вислів на адресу громадянина може покласти відбиток на весь процес комунікації [4, с. 101].

Юридична комунікація – це не проста розмова правника з іншою особою, це акт поведінки, спрямований на вирішення певних професійних завдань, який є психологічно насиченим. Специфіка роботи правника передбачає щоденне спілкування з людьми різних соціальних станів, саме тому мовлення і працівників поліції, і юристів повинно бути зрозумілим, позбавленим будь-яких девіацій, що найчастіше трапляються в усному мовленні, бо лише прозорість, зрозумілість мови дає змісту висловлювання можливість «впливати легко, сильно, художньо» [2, с. 137].

Також неточне або помилкове слововживання, логічні і граматичні помилки, змістові неточності у формулюванні правових приписів і правових рішень, що призводять до розпливчастого або неоднозначного їх тлумачення, – неприпустимі явища у правничій мові. Ігнорування елементарних правил юридичної техніки, законів юридичного мовлення, порушення його мовностильових норм, логіки викладу спричиняють появу низькоякісних правових документів, що не тільки негативно впливає на виконання вміщених в них правових приписів, а й формує зневагу до «букви закону» і навіть правовий нігілізм.

Вимоги мовної досконалості текстів юридичної документації, максимальної точності і логічності у викладі правових норм, суворості нормативності, стилістичної довершеності зумовлюють надзвичайну увагу

юристів до мови, мовних одиниць і засобів формулювання правової думки в усіх їх формах.

Тож володіння українською мовою, формування мовленнєвої культури правників є важливою передумовою їх професійного становлення як досвідчених правоохоронців, грамотних фахівців та високоосвічених особистостей.

1. Гіренко С. П. Формування конфліктологічної культури майбутніх працівників поліції в умовах реформування системи первинної професійної підготовки // Матеріали науково - практичної конференції «Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України», 08 квітня 2018 р. Харків. ХНУВС, 2018. С. 47-51.

2. Прадід Ю. Юридична лінгвістика – нова наукова спеціальність: Вісник Львівського інституту внутрішніх справ, 2002. №2. С. 288.

3. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія / [В. Азарова та ін.; за заг. ред. Л. Компанцевої]. Київ: НА СЮУ, 2021. 500 С.

4. Шинкаренко І. О. Комунікативна компетентність працівників Національної поліції: сучасні виклики за умов карантинних заходів під час пандемії. Науковий вісник ДДУВС. 2021. №2, С. 98-103.

5. Шинкаренко І. О. Проблема комунікативної культури юриста. Психологія: збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2003. Вип. 20. С. 229-235.

Ангеліна Шишкіна
здобувач вищої освіти
Науковий керівник:

Інна Шинкаренко
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін
та психології поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНА СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЖИТТЄВИХ КРИЗ

Життєві кризи є невід'ємною частиною людського існування. Однією з форм життєвої кризи є екзистенціальна фрустрація (феномен, що характеризується суб'єктивними переживаннями нудьги, апатії, порожнечі, цинізму), пов'язана з втратою сенсу життя (Франкл В., 1990). Розуміння часу життя як цінності посідає центральне місце в особистісній системі орієнтацій людини, інколи пов'язане з цінністю самого життя. Цінність часу залежить від емоційного ставлення до події. Ми завжди переоцінюємо аспекти діяльності,